అల్లమురబ్బా

''అల్లమురబ్బా... అల్లమురబ్బా...'' బిస్కట్లలా వున్న అల్లమురబ్బా బిళ్ళలను వెదురు బద్దలతో అల్లిన బుట్టలో వేసుకొని అరుస్తూ తిరుగుతున్నాడో కుర్రాడు. ఆ బిళ్ళలు గోధుమ రంగులో నున్నగా వుండి మెరుస్తున్నాయి.

రైలు పరుగిడుతున్నా ఆ అబ్బాయి రైల్లో తిరుగుతూనే వున్నాడు.

''పత్యానికి, పెయ్యితిరుగుటానికి అల్లమురబ్బా... తియ్యగా... కారంగా... అల్లమురబ్బా... అగ్గువ... అగ్గువ...'' ఒక్కొక్కరి దగ్గరికెళ్ళి అరుస్తున్నాడు.

మెరుస్తూ కనబడ్తున్న ఆ బిళ్ళలను చూస్తుంటే ప్రొఫెసర్ విశ్వనాథం నోట్లో నీళ్ళూరుతున్నాయి... తినాలనిపిస్తోంది. ధర కూడా తక్కువే... కాని, కొనడానికి సంశయిస్తున్నాడు.. చుట్టూ చూసిన అతనికి తన హోదా జ్ఞాపకం వచ్చింది... సమాజంలో తనకున్న స్థానం జ్ఞాపకం వచ్చింది... సూటుబూటులో ఎంతో పెద్ద మనిషిలా వున్న తనను అందరూ వెక్కిరిస్తున్నట్టనిపించింది.

'తానేంటి...? అల్లమురబ్బా కొనడమేంటి...?'' అనుకున్నాడు.

ఆ అబ్బాయిని పిలువబోయి ఆగిపోయాడు...ముందుకు చాచినచేయిని వెనక్కు లాక్కున్నాడు.

మూడు బిళ్ళలను చాచిన ప్రొఫెసర్ చేతిలో పెట్టబోయిన ఆ అబ్బాయి అతని వాలకాన్ని చూసి ముఖం చిట్లించాడు. ఆతన్నిచులకనగా చూశాడు. ప్రశ్నార్థకంగా ముఖం పెట్టి నిల్చున్నాడు.

''కొందామని కాదు... నీతో మాట్లాడుదామని...'' అన్న ప్రొఫెసర్ మాటలకు మరింత విసుక్కున్నాడా అబ్బాయి.

''కూసే గాడిదొచ్చి మేసే గాడిదను చెడగొట్టిందట... ఏంటి సారూ మీరు మాట్లాడేది...'' కోపంగా అన్నాడా అబ్బాయి.

''నువ్వు రోజు కెంత సంపాదిస్తావు...''

''ఎందుకు సార్... మీకేమన్నా వాటా కావాలా?'' కరుకుగా అన్నాడు.

''దీన్నెలా తయారు చేస్తారు...?''

''ఎలా తయారుచేస్తే మీకేంటి..? నేర్చుకొని కంపెనీ పెడతారా? భలే మనిషి దొరికిండు''

అంటూ అక్కన్నుంచి వెళ్ళిపోయాడా అబ్బాయి.

ఆ కుర్రాడి మాటల కంతా నవ్వారు.

ప్రొఫెసర్ విశ్వనాథం ముఖం చిన్న బుచ్చుకున్నాడు.

''మీరేం చేస్తుంటారు సార్...?'' అతనికెదురుగా కూర్చొనున్న వ్యక్తి అడిగాడు.. చెప్పాడు విశ్వనాథం.

అతడి మాటలు విని అక్కడున్న వాళ్ళంతా ఆశ్చర్యపోయారు. అతని దిక్కు అదోలా చూశారు. ఆ చూపుల భావాన్ని అర్థం చేసుకున్నాడు విశ్వనాథం.

యూనివర్శిటీ ప్రొఫెసరయిన తనను 'గంజిలో ఈగలా తీసిపారేసిన ఆ అబ్బాయి మాటలు, 'నువ్వో పిచ్చోడి' వన్నట్లు చూస్తున్న తోటి ప్రయాణీకుల చూపులు విశ్వనాథానికి బాధ కల్గించాయి. అతని ముఖంలో ఎన్నో భావాలు సుళ్ళు తిరుగుతున్నాయి.

'అల్లమురబ్బా' జ్ఞాపకాలు అతన్ని వెంటాడుతున్నాయి.

బస్టాండులో కూర్చున్నప్పుడు కాని, బస్సులోనో, ట్రైన్‌లోనో ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు కాని తనకిలాంటి అనుభవాలు ఎదురవుతున్నాయి రెండు మూడుసార్లు తాను అల్లమురబ్బా కొనాలని పిలవడమో, పిలవబోవడమో జరిగడం... తీరా ఆతడు దగ్గరకొచ్చేసరికి కొనకపోవడం... అతని దూషణలకు గురికావడం జరిగింది.

ఓసారి అల్లమురబ్బా అమ్మే కుర్రాడిచేతిలో తాను రూపాయి వుంచాడు. అతడు రెండు బిళ్ళలు ఇవ్వబోతే తాను తీసుకోలేదు. కుర్రాడితో సహా అక్కడున్న వాళ్ళంతా తనన్నో పిచ్చివాడిలా చూశారు. తన అంతర్యాన్ని మాత్రం ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేరు.

చాలా కాలంగా తాను అల్లమురబ్బా తినాలనుకుంటున్నాడు. కాని తినలేకపోతున్నాడు. ఇరవై ఏళ్ళుగా తన ఈ చిన్న కోర్కె తీరని కోర్కెలాగే మిగిలిపోతోంది. డైనింగ్ టేబుల్ భోజనం, ఇడ్లీ, వడ, దోస, టిండ్లతో తనకు మొహం మొత్తుతోంది. కాని అదెలా సాధ్యమవుతుంది..? తాను ప్రొఫెసర్, ప్రొఫెసర్ ప్రొఫెసర్‌లాగే తినాల...?

అల్లమురబ్బా జ్ఞాపకాలాతన్ని గత జీవితం నెమరువేసుకునేలా చేస్తున్నాయి. విశ్వనాథం మనసు గతంలోకి పరుగెత్తింది.

★★★

విశ్వనాథం పేద కుటుంబంలో పుట్టాడు.. చిన్న తనంలో కుడుములు తినేవాడు. పేద కుటుంబాల్లో రాయలసీమ ప్రాంతంలో రాగిసంకటి, కోస్తా ప్రాంతంలో నూకలన్నం భోజనమైనట్టే తెలంగాణా ప్రాంతంలో మొక్కజొన్న గడకన్నం ప్రధానాహారంగా వుండేది. విశ్వనాథం తన బాల్యంలో జొన్న గడుకన్నం తినేవాడు వేడి వేడి గడుకన్నంలో పెరుగు పోసుకొని పక్కన చింతకాయ చట్నీ నంజుకొంటూ ఎంతో ఇష్టంగా తినేవాడు. అనుములు, మొక్కజొన్నలు, శనిగలతో చేసిన గుగ్గిళ్ళను ఇష్టపూర్తిగా తినేవాడు. చిన్నతనంలో ఆతనికి వరి అన్నం తినడమంటేమొహం వాచినట్టే వుండేది. పండుగ రోజుల్లో మాత్రం తప్పకుండా వరి అన్నం తినేవాడు. విశ్వనాథం ఎదుగుతున్న కొద్దీ వాళ్ళ కుటుంబం ఆర్థిక స్థితిలో కొంత కొంత మార్పురావడం మొదలైంది.

కష్టపడి చదివేవాడు విశ్వనాథం... అన్ని సబ్జెక్టులలోనూ మెరిట్ మార్కులే. పాఠశాలలో చదివే రోజుల్లో విశ్వనాథం అప్పుడప్పుడు తండ్రితో కలిసి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్ కెళ్ళేవాడు. ఎడ్లబండిపై వ్యవసాయ

మార్కెట్‌కెళ్ళేవాడు. తండ్రిని అల్లమురబ్బా కొనియ్యమంటే కొనిచ్చేవాడు. మొదట వద్దన్నా దాని ధర తక్కువ కాబట్టి కొడుకు కోరిందే ఆలస్యంగా కొనిచ్చేవాడు. తండ్రి ఒక్కడే వెళితే మాత్రం కొడుక్కోసం 'నిమ్మ పులుసు' పిప్పరమెంట్లు తీసుకొచ్చేవాడు. తండ్రి తెచ్చిన వాటిని ఎంతో ఇష్టంగా వూరిస్తూ తినేవాడు విశ్వనాథం.

మెరిట్‌స్కాలర్‌సిప్పుతో చదువుకుంటున్న విశ్వనాథం కాలేజీలో చేరాడు. చదువులో హుషారైన అతని చుట్టూ అనేక మంది మిత్రులు చేరారు. ఓ సారి మిత్రులతో కలిసి బస్టాండుకెళ్ళాడు.. మిత్రునెక్కించాల్సిన బస్సు కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు.

''అల్లమురబ్బా... అల్లమురబ్బా...'' కేకేస్తూ వచ్చాడో నడివయసతను. అతన్ని పిలిచాడు విశ్వనాథం.

ధరడిగాడు.

కొనడానికి జేబులోంచి డబ్బులుతీయబోయాడు.

మిత్రులంతా గొల్లుననవ్వారు.

అతన్ని అవహేళన చేస్తూ నవ్వుతున్నారు.

అతన్నిగేలిచేస్తూ, దెప్పుతూ కడుపు చేతిలో పట్టుకొని పడీపడి నవ్వుతున్నారు.

'' ఇంకా గుడాలు (గుగ్గిళ్ళు) బుక్కే బుద్ధి పోనిచ్చుకోలేదు...''

''అరేయ్... మనోనికిమక్క గడుకండి పెడ్డామురా మంచిగుంటది...''

''చదివేది కాలేజీలో... అల్లమురబ్బా కొనుక్కుతింటాడట...''

రకరకాలుగా హేళన చేస్తూ, అతని బాల్యాన్నిగూర్చి నీచంగా మాట్లాడుతూ నవ్వుతున్నారు.

''కాలేజీ పోరగాండ్లు... ఆగుతలేరు. మన్ను, మిన్ను తెలుత్తలేదు...'' అనుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు అమ్మేవాడు.

మిత్రుల మాటలు, హేళన, నవ్వు చూస్తున్న విశ్వనాథం ముఖం పాలిపోయింది.

ఆ సంఘటన అతని మనసుపై చెరగని ముద్రవేసింది.

అల్లమురబ్బా ఎప్పుడు కొందామనుకున్నా ఆ సంఘటనే జ్ఞాపకం వచ్చేది... కొనుక్కోలేక పోయేవాడు.

విశ్వనాథం డిగ్రీ పూర్తయింది. పి.జి. కూడా పూర్తయింది. స్కాలర్‌సిప్పుతోనే డాక్టరేట్ పూర్తిచేశాడు. యూనివర్శిటీలోనే రసాయన శాస్త్రంలో లెక్చరయ్యాడు. ఈలోగా అతని తల్లిదండ్రులు కాలం చేశారు. నా అనేవాళ్ళెవరూ ఊళ్ళో లేనందున ఊరి కెళ్ళాల్సిన అవసరమూ తప్పింది. అంచెలంచెలుగా ఎదిగి విశ్వనాథం చిన్న వయసులోనే ప్రొఫెసరయ్యాడు... అతని ఆర్థిక పరిస్థితీ మెరుగుపడింది. ఆర్థిక పరిస్థితిలోపాట ఆతనిలో కొన్ని కృత్రిమవిలువలూ చోటు చేసుకుంటున్నాయి. మధ్య తరగతి భయాలూ, బిడియం క్రమక్రమంగా అతన్ని ఆక్రమించుకుంటున్నాయి. పెదవులపై నవ్వులు, హాయ్ హాయ్‌లు, హల్లో హల్లోల బతుకలవాటైంది

బస్టాండులో మిత్రుల సమక్షంలో జరిగిన అవమానంతో 'అల్లమురబ్బా' లాంటిః తనలాంటివాళ్ళు తినేవి కాదన్న భావం అతనిలో పెరుగుతూ వచ్చింది. అది పల్లెటూరి అనాగరికుల చేసేపనిగా భావించడం మొదలైంది. అయినా ఏ మూలో దాన్ని తినాలన్న కోర్కె బలపడుతూనే వుంది

దానికితోడు పెరిగినహోదా... పట్టణపు తిండ్లు. టేబుల్‌వడ్డింపులు, నోరంతా రుచీ పచీ లేకుండా అయిపోయింది. వేపుడుకూరలు, నాగరికపు టిఫిన్లతో మొహం మొత్తింది.

ఓ సారి భార్యతో బస్సులో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు విశ్వనాథం. అమ్మడానికి వచ్చిన అల్లమురబ్బా కుర్రాణ్ణిపిలిచాడు.

భార్యతో చివాట్లు తిన్నాడు.

పట్టణపు తిండ్ల మీద మొహం మొత్తిన కొద్దీ విశ్వనాథంలో తన బాల్యంలోని తిండ్లపై కోర్కె పెరగసాగింది. బండ్లపై అమ్మే శనిగ గుగ్గిళ్ళు తినాలని, అల్లమురబ్బా కొనుక్కొని మనసారా తినాలని, కాల్చినమొక్కజొన్న కంకులు బజార్లో నిల్చొని తినాలని అతని మనసువ్విళ్ళూరేది. కాని బిడియం ప్రిస్టేజీ అతన్నాపని చేయనివ్వడం లేదు. కానీ చిత్రంగా ఆ కోర్కె అతనిలో బలపడుతోంది...

★★★

'చాయ్..చాయ్..' 'కాఫీ...కాఫీ..', బిస్కట్లు.. బిస్కట్లు...' అరుపులతో ఈ లోకంలో కొచ్చాడు విశ్వనాథం. అతని ఆలోచనలకు బ్రేక్ పడింది. ట్రెయిన్ ఓ స్టేషన్లో ఆగి వుంది.

''అల్లమురబ్బా.. అల్లమురబ్బా'' అరుస్తూ వచ్చాడో వృద్ధుడు. విశ్వనాథం పక్కనున్న లక్ష్మీ రాజం అతన్ని పిలిచాడు.

రెండు రూపాయిలిచ్చి అల్లమురబ్బా కొన్నాడు. ఏదో అపురూపమైన వస్తువును తింటున్నట్టుగా ఆనందంగా, పరవశం చెందుతూ దాన్ని తింటున్నాడు. ఈ లోకంతోనే సంబంధం లేనట్టుగా తననెవరూ చూస్తున్నారన్న ధ్యాస కూడా లేకుండా పరపరా నములుతూ తింటున్నాడు.

లక్ష్మీరాజం ఎవరో కాదు. విశ్వనాథం పని చేస్తున్న యూనివర్శిటీలోనే పనిచేసే సైకాలజీ ప్రొఫెసర్... విశ్వనాథం కంటే ఉన్నత స్థితిలో వున్న వ్యక్తి..

నిర్భయంగా, నిస్సంకోచంగా తాదాత్మ్యంచెందుతూ 'అల్లమురబ్బా' తింటున్న డాక్టర్ లక్ష్మీరాజంను నోరు తెరుచుకొని చూస్తున్నాడు విశ్వనాథం... అతని చర్య విశ్వనాథంకి వింతగా వుంది.

తినడం పూర్తిచేసి విశ్వనాథం దిక్కు చూశాడు లక్ష్మీరాజం.

''చాలా సేపట్నుంచి నీ ముఖ కవళికలను చూస్తున్నాను. నీలో జరుగుతున్న సంఘర్షణను చూస్తున్నాను. నీకంటే ఉన్నత స్థితిలో వున్న నేను ఇలా అల్లమురబ్బా తినడం నీకు ఆశ్చర్యంగా వుంది కదోయ్ విశ్వనాథం...'' అన్నాడు ప్రొఫెసర్ లక్ష్మీరాజం.

అవునన్నట్టుగా తలూపాడు డాక్టర్ విశ్వనాథం...

''థియరీ ఆఫ్ రిలేటివిటీ కనుగొన్న మహామేధావి ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి వహించిన శాస్త్రవేత్త ఐన్‌స్టీన్ దగ్గరికో వ్యక్తి వచ్చి ఇలా అన్నాడట. 'మీరు గొప్ప మేధావులుకదా? మనిషి అంతరంగం గురించి గొప్ప రచనలు చెయ్యొచ్చు కదా' అని .. దాని కాతడేమన్నాడో తెలుసా? 'ప్రాణం లేని వస్తువుల గురించైతే పరిశోధన చేస్తున్నాను కాని మనిషి గురించి రాయడం నా నుంచి కాదు... అన్నాడు. ఈ మాటలు మన దేశంలోని మధ్య తరగతి మనిషికి సరిగ్గా సరిపోతాయి.

నువ్వూ నేనూ ఒకే ఆర్థిక స్థితి నుంచొచ్చాం...

మధ్య తరగతి కెదిగాం.. చాలా మందిలాగే నీలోనూ మధ్య తరగతి విలువలు, ఫాల్స్ ప్రిస్టేజ్, బిడియం, భయాలు లాంటివి చోటు చేసుకున్నాయి. నేను వాట్ని దగ్గరకు రానీయలేదు. అందువల్ల

నేనుచేయదలుచుకున్నది నా మనసుకు నచ్చింది ఎవరేమో అనుకుంటారని భయపడకుండా చేసేస్తాను. అటో ఇటో తేల్చుకునే ఇలాంటి మనస్తత్వం మధ్య తరగతి మనస్తత్వమున్న వాళ్ళలో వుండదు. అదే ఉంటే మన దేశస్వరూపం మరోలా వుండేదేమో...?'' అన్నాడు లక్ష్మీరాజం.

అతని మాటల గూర్చే ఆలోచిస్తున్నాడు విశ్వనాథం.. రైలు గమ్యం దిక్కు పరుగులుతీస్తూనే వుంది.

ఆదివారం ఆంధ్రజ్యోతి 30.10.94